

Лекція

Раціональне використання пасовищ.

План заняття:

1. Значення пасовищ і пасовищного корму г годівлі с/г тварин.
2. Створення культурних пасовищ.
3. Система раціонального використання пасовищ: (обладнання пасовищ, облаштування водопоїв, прогонів) способи і техніка випасання, пасовищезміна.

Посилання на відео: <https://www.youtube.com/watch?v=t9y8nikE92A>

<https://www.youtube.com/watch?v=VERsS0UWg5Y>

Значення пасовищ і пасовищного корму г годівлі с/г тварин.

Пасовищний корм використовується тваринами найбільш економно, його біоконверсія (віддача) вища, ніж інших видів кормів, які входять до раціону дійних корів, молодняку великої рогатої худоби та іншого поголів'я.

Вважають, наприклад, що 1 т пасовищної трави високої якості, яка складається із злакових і бобових трав, згодована високоудійній корові, забезпечує надій до 320 кг молока, а силосу й сінажу з цієї трави — 220 - 240 кг (це максимум, а взагалі ще менше). Сіно, виготовлене з 1 т трави методом активного вентилявання, забезпечує одержання приблизно 120 л молока, сіно звичайного сушіння — всього 80 - 90 л. Тому в літній період треба прагнути до забезпечення максимальної кількості молока, до максимального нагулу худоби і овець на свіжих зелених пасовищних кормах.

Перетравність поживних речовин свіжої трави значно вища (на 16 — 20 % і більше), ніж інших кормів. У ній міститься всі необхідні тваринам вітаміни, крім вітаміну Б. Проте в зелених кормах є його провітаміни — ергостерол і кальци- ферол, які на світлі в організмі тварин перетворюються на вітамін D. У пасовищному кормі достатньо солей фосфору і кальцію, які дуже потрібні тварині. Він містить різні сполуки, які поліпшують обмін речовин, травлення тварин, відновлення стада і запобігають їх захворюванню. Це антибіотики та біостимулятори, ферменти і навіть глюкозида, алкалоїди й інші сполуки, помірна кількість яких сприяє підвищенню продуктивності і здоров'ю тварин.

Створення культурних пасовищ.

Більшість культурних пасовищ — це довгорічні угіддя, на яких випасають тварин протягом 4 - 8 років, потім, за потребою, проводять перезалуження загонів. Можуть бути сіножатно-пасовищні угіддя, коли після випасання протягом 3 - 5 років травостій скошуюють. Можна організувати перемінне укісно-пасовищне використання травостою в кормовій сівозміні. Спостереження автора свідчать, що таким способом без зрошування можна одержати 6 - 7 тис. корм. од. з 1 га. Навесні знімають повноцінний укіс зеленої маси по 200 - 250 ц/га, потім з червня по листопад на травостої випасають тварин.

Потрібно створювати пасовища насамперед на вирівняних ділянках, можна й на угіддях з пересіченим рельєфом, як, наприклад, на Гірсько-Карпатській сільськогосподарській дослідній станції, де схили використовують під сіножаті й пасовища. Таке пасовищно- укісне використання травостою схилів є досить ефективним. Дослідження багатьох науково-дослідних установ, а також аграрних ВНЗ свідчать про можливості створення культурних пасовищ повсюди з продуктивністю 80 - 120 ц/га корм. од., що дасть змогу одержати 60 - 80 і більше центнерів молока на 1 га.

Система раціонального використання пасовищ: (обладнання пасовищ, облаштування водопоїв, прогонів) способи і техніка випасання, пасовищезміна.

Випасання худоби — це складний комплекс взаємодії тварин і рослинних організмів. Воно більше впливає на лучні ценози, ніж скошування, оскільки тварини поїдають рослини на неоднаковій висоті і в різний час. Виявляється селективність у поєднанні різних видів трав. Тварини діють на пасовище механічно (копитами), залишають екскременти. За рівномірного навантаження і добре організованого випасання трави добре кушаться, формується міцна, пружна дернина, із травостою випадає малоцінне різнотрав'я.

Обладнання пасовищ. На культурному пасовищі має бути огорожа. Загони краще розміщувати довшим боком до скотопрогону. Вони повинні мати двоє воріт, щоб запобігти зайвим прогонам тварин по спасеному травостою. Межі між загонами на зрошуваному пасовищі повинні легко зніматися або їх позначають пікетами. На пасовищі, віддаленому від ферм, обладнують доїльний центр та інші необхідні приміщення.

На пасовищах проводять культуртехнічні роботи, ремонтують автопоїлки, резервуари, корита, роблять підходи до них, ремонтують навіси, сараї і всі приміщення доїльного центру, дезінфікують їх, білять, територію очищають від гною, сміття, упорядковують дороги. Проводять дезінфекцію приміщень і ділянок, де спостерігався падіж тварин від захворювань. Випасання на них може бути дозволене лише після зміни травостою (перезалуження або насівання), після щеплення тварин і проведення інших ветеринарно-профілактичних заходів.

Зв'язок загонів чергового випасання і гуртових ділянок з літніми таборами або фермами здійснюється за допомогою прогонів для худоби. Прогони проектують для забезпечення попередження витоптування травостою або посівів сільськогосподарських культур. Вони повинні проектуватись на рівнинних сухих ділянках, не прокладатися по заболочених місцях, крутих схилах, по краях обривів. Прогони не слід суміщати з магістральними дорогами, щоб не перешкоджати руху транспорту, не пошкоджувати дорожнє полотно. Не слід проектувати прогони поблизу ізоляторів і могильників. Їх проектують прямолінійно без зайвих поворотів.

Всі прогони поділяють на:

- основні (магістральні);
- додаткові (внутрішньогуртові).

За допомогою магістральних прогонів здійснюють зв'язок ферми з пасовищними масивами. Ширина — 15–20 м для ВРХ та 25–35 м для овець.

Внутрішньогуртові скотопрогони обслуговують, як правило, один гурт худоби. По них худобу переганяють від магістральних скотопронів до загонів чергового випасання. Ширина внутрішньогуртових скотопронів — 8–0м.

Важливим засобом захисту стада від гельмінтів є додержання пасовищезміни. Слід також запобігати заболоченості площі, обмежувати заболочені ділянки. Ці заходи слід підкріплювати ветеринарною профілактикою — дегельмінтизацією стада. Треба періодично проводити вапнування пасовища, вносити фосфатшлак, вапно, дефекації.

На основі багаторічних спостережень встановлено, що під час використання пасовищ в одні й ті ж строки погіршується ботанічний склад і якість травостою. Щоб цьому запобігти рекомендуємо чергувати строки випасання і періодично проводити пасовищезміну шляхом часткового або повного вилучення їх частини для покращення сінокосіння. Надання пасовищам відпочинку повинно проходити в системі пасовищезмін. Під пасовищезміною розуміють систему використання пасовищ і догляду за ними, направленому на підтримання і покращення продуктивності травостою, шляхом послідовного чергування випасу, сінокосіння і відпочинку по роках на окремих ділянках відповідно до комплексу заходів щодо відновлення і покращення травостою. Пасовищезмінні ділянки суміщають з ділянками чергового випасання або гуртового.